STM:n lisäselvitys asiaan HE 224/2016 vp
07.12.2016

a) mitä ehdotus konkreettisesti merkitsee Vaasan sairaalalle,

Muiden kuin laajan ympärivuorokautisen päivystyksen järjestämiseen velvoitettujen keskussairaaloiden yhteispäivystyksen laajuutta ei määritellä säädöstasolla. Terveydenhuoltolain 50 § 4 momentin mukaan päivystyksen laajuudesta sovitaan erityisvastuualueen järjestämissopimuksessa. Jos järjestämissopimuksessa niin päätetään, Vaasan keskussairaalan päivystystoiminta voisi jatkua nykyisen kaltaisena. Koska Vaasan sairaanhoitopiiri kuuluu jo nyt Turun yliopistollisen keskussairaalan erityisvastuualueen ja terveydenhuoltolain mukaisen erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksen piiriin, on ministeriön käsityksen mukaan hyvin todennäköistä, ettei Vaasan keskussairaalassa päivystävien erikoisalojen lukumäärä vähene tämän ehdotuksen mukaisesti toimittaessa.

b) mitä toimintoja ehdotuksen toteutuessa "ajattaisiin alas" ja

Päivystystä koskevat säännökset eivät velvoittaisi Vaasan keskussairaalaa ajamaan mitään toimintoa alas.

Kaikkein vaativinta erikoissairaanhoitoa on hallitusohjelman mukaan tarkoitus koota ja vaativimpia/harvinaisimpia nimiketason toimenpiteitä keskittää maan suurimpiin erikoissairaanhoidon yksiköihin. Nämä toiminnot ovat vaativat moniammatillisia, harjaantuneita tiimejä, kallista laitekantaa ja muuta infrastruktuuria ja ympärivuorokautista valmiutta harvinaistenkin hätätilanteiden hoitoon. Asetusten valmistelu on kesken, ja siinä kuullaan myös keskussairaaloiden edustajia, mutta tyypillisiä esimerkkejä ovat vaativimmat syöpäleikkaukset, jotkut tekonivelten uusintaleikkaukset ja sydämen rytmihäiriöiden elektrofysiologiset tutkimukset. Näiden tarve on väestötasolla niin harvinaista, ettei niitä voida laadukkaasti ja toimitusvarmasti toteuttaa kaikissa nykyisissä keskussairaaloissa, vaan osaaminen on perusteltua koota yliopistollisiin ja suurimpiin laajan päivystysvalmiuden sairaaloihin. Kriteereistä, volyymi- ja muista laatuvaatimuksista tullaan säätämään kansainvälisten ja kotimaisten suositusten pohjalta valtioneuvoston asetuksella vuoden 2017 aikana. Toteutukselle on suunniteltu siirtymäaikoja 1-3 vuodeksi. Mikäli Vaasan keskussairaalassa on silloin niitä toimintoja, jotka on suunniteltu asetuksella keskitettäväksi, tulee niiden päättyä Vaasassa siirtymäajan loppuun mennessä.

c) pystyykö lisäselvityksessä mainituista "suhteellisen harvoista" siirtoa vaativista jatkohoitopotilaista kertomaan määrällistä arviota?

Asiasta voidaan antaa karkea arvio, joka perustuu käytännön työhön Vaasan sairaanhoitopiirissä. Ministeriön arvion mukaan tulevaisuudessa Vaasan keskussairaalan yhteispäivystyksestä siirtyisi muualle kaikkiaan noin yksi vaikeasti sairas tai loukkaantunut potilas päivässä, siis 350 vuodessa ja näistä 250 potilasta siirtynee suoraan yliopistosairaalan eli käytännössä Tampereelle. Seinäjoelle siirtyisi ministeriön arvion mukaan erikoissairaanhoidon potilaista noin 100 potilasta vuodessa, ja näistä olisi silloin 50 äidinkieleltä ruotsia puhuvia.

Arvion perustelut

Vaasan keskussairaalan erikoissairaanhoidossa on vuosittain päivystyksessä 22.000 käyntiä. Näistä ei joka päivä kukaan lähde yliopistosairaalaan, mutta kuitenkin yksittäisiä potilaita arvion mukaan useammin kuin yksi joka toinen päivä. Tällä perusteella voidaan arvioida luvun siis olevan noin 220 eli yksi prosentti. Tavallisimmat syyt ovat aivoverenvuodot, monitraumapotilaat ja muut neurokirurgiset tapaukset. Joskus siirtyy myös vaikeita silmäpotilaita ja sen lisäksi harvinaisempia vaikeasti sairaita lapsia. Käytännössä kaikissa näissä tarvitaan sellaisia yliopistosairaalan valmiuksia ja osaamista, joita ei Seinäjoella ole.

Tällä hetkellä Vaasasta ohjataan Seinäjoen keskussairaalan päivystykseen hammaslääketieteen potilaita esimerkkinä vaikeat hammassäryt ja hammasinfektiot. Vaasassa on hyvin rajoitetun ajan hammaspäivystystä eli noin 2 tuntia päivässä lauantaina ja sunnuntaina. Neurologisia potilaita on erikoissairaanhoidon päivystyksessä varsin paljon, mutta ne hoidetaan usein sisätautipäivystäjän toimesta. Telelääketiede antaa varsin hyvät mahdollisuudet etäkonsultaatioon ja se voisi olla ratkaisu, kun Seinäjoella on laajempi neurologian päivystys. Lisäksi on käytössä etäkonsultaatio Tampereelle ja HYKS:iin. Vain poikkeustapauksissa tarvittaisiin neurologisen päivystyspotilaan fyysinen siirto Seinäjoelle.

Tarve siirtää vaikeahoitoisia potilaita Seinäjoelle ei siis tule arvion mukaan olemaan kovin suurta. Hammaspotilaista hakeutuu päivystykseen jatkossa ehkä vuositasolla Vaasasta Seinäjoelle yksi päivässä. Vaasan sairaanhoitopiirin synnyttäjistä tulee edelleen 26 % suuntaamaan muualle kuin omaan keskussairaalaan. Nämä menevät kuitenkin lähes kaikki eli noin 450 vuodessa Kokkolaan. Hammaspotilaita siirtyy myös Kokkolaan, jossa on hammaspäivystys. Pietarsaaren seudulta mennee vuositasolla ehkä 100 potilasta Keski-Pohjanmaan keskussairaalaan päivystykseen ja näistä ehkä 30 potilasta jatkaa matkaa Ouluun. Kun Pietarsaaren päivystys vähenee, suuntautuu merkittävä osa erikoissairaanhoidon päivystyspotilaista Keski-Pohjanmaan keskussairaalaan.